

Newsletter

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Περιεχόμενα

Editorial

Πρόγραμμα εξειδίκευσης αιρετών στελεχών και εργαζομένων του αναπηρικού κινήματος στον σχεδιασμό πολιτικής για θέματα αναπηρίας

Ορίζοντας την έννοια της προσβασιμότητας

Ο ρόλος της προσβασιμότητας στην ισότιμη ένταξη των ατόμων με αναπηρία και την ποιότητα ζωής όλων των πολιτών

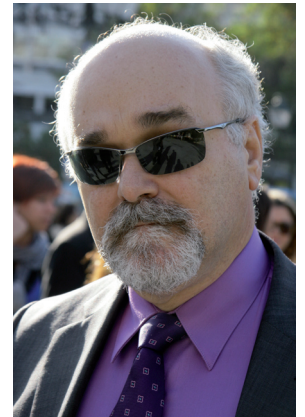
Η θέση του αναπηρικού κινήματος σε θέματα προσβασιμότητας

Συνέντευξη: Χριστοφή Μαρίλυ, Εκπαιδύτρια

Εμπειρίες εκπαιδευομένων

Editorial

Ιωάννης Βαρδακαστάνης
Πρόεδρος Ε.Σ.Α.μεΑ.



Η διεκδίκηση τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία να αντιμετωπίζονται σε ισότιμη βάση με τα δικαιώματα των ατόμων χωρίς αναπηρία, ξεκίνησε με την απαίτηση συμπερίληψης ειδικών άρθρων για την καταπολέμηση των διακρίσεων σε διεθνείς, ευρωπαϊκές και εθνικές συμβάσεις και νομοθεσίες. Τα τελευταία χρόνια υιοθετήθηκε ένα ισχυρό νομικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των διακρίσεων από τα Ηνωμένα Έθνη, την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα Κράτη – Μέλη. Η συμπερίληψη των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία σε συμβάσεις και νομοθεσία είναι βασική προϋπόθεση στον αγώνα μας για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Δυστυχώς όμως από μόνη της μια τέτοια νομική αναγνώριση δεν είναι επαρκής. Το επόμενο βήμα στον αγώνα για κοινωνίες ελεύθερες από εμπόδια είναι η εφαρμογή της νομοθεσίας για την καταπολέμηση των διακρίσεων. Οι νομοθετικές διατάξεις διακηρύσσουν δικαιώματα αλλά δυστυχώς δεν τα διανέμουν αυτόματα. Η ισχύς ενός νομικού κειμένου εξαρτάται τόσο από τη δύναμη των διακηρύξεών του όσο και από την εφαρμογή του.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό ΤαμείοΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

“Το παρόν συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους στο πλαίσιο της πράξης «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑ – Α.Π. 7, Α.Π.8, Α.Π.9» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση».”

Επιπλέον, η εφαρμογή ενός νομικού κειμένου εξαρτάται από την πολιτική πίεση που οι οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία είναι σε θέση να ασκήσουν.

Για τα ίδια τα άτομα με αναπηρία υπάρχει η ανάγκη να είναι ενημερωμένα για τα δικαιώματά τους στον τομέα της απασχόλησης, της εκπαίδευσης, της υγείας, κ.ά. Η έλλειψη πρόσβασης σε αυτούς τους τομείς είναι ξεκάθαρο ότι αποτελεί παραβίαση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία. Οι οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους πρέπει να κάνουν αυτές τις νομοθετικές διατάξεις πράξη στη ζωή.

Για τον λόγο αυτόν, η Ε.Σ.Α.μεΑ. στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» υλοποιεί πρόγραμμα συνδικαλιστικής εκπαίδευσης στα στελέχη των αναπηρικών οργανώσεων, που είναι οι ίδιοι άτομα με αναπηρία ή εκπροσωπούν άτομα με αναπηρία, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα αναπηριών, αλλά και στους εργαζόμενους των αναπηρικών οργανώσεων. Σκοπός του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι τα στελέχη των αναπηρικών οργανώσεων ή/και οι εργαζόμενοι σε αυτές να λειτουργήσουν ως ακτιβιστές και συνήγοροι των ατόμων με αναπηρία και να είναι σε θέση, από τη μία πλευρά να ενημερώνουν τα άτομα με αναπηρία για τα δικαιώματά τους και να τα υποστηρίζουν να δράσουν νομικά και από την άλλη πλευρά να είναι σε θέση να παρακολουθούν την πραγματική

εφαρμογή της νομοθεσίας και να αγωνίζονται για επιπλέον πολιτικές και νομοθετικές πρωτοβουλίες.

Το Έργο θα δώσει στα στελέχη του αναπηρικού κινήματος την απαραίτητη πληροφόρηση προκειμένου να είναι σε θέση να υποστηρίξουν τα άτομα με αναπηρία στον αγώνα τους για τα δικαιώματά τους. Το Έργο αυτό στοχεύει στην παροχή των εργαλείων για την άσκηση των δικαιωμάτων τους. Τέλος, το Έργο αυτό μπορεί να αποτελέσει ένα πολύ δυνατό μηχανισμό επιρροής πολιτικών στη βάση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Νομοθεσία και διαπραγμάτευση με τις δημόσιες αρχές και άλλους εμπλεκόμενους φορείς σε όλα τα επίπεδα μπορεί να διασφαλίσει την πλήρη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην ελληνική κοινωνία.

Καλή Ανάγνωση.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΑΙΡΕΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΑΝΑΠΗΡΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Στο πλαίσιο της παρούσας προγραμματικής περιόδου «ΕΣΠΑ 2007-2013» και του Ε.Π. «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ», η Ε.Σ.Α.μεΑ. υλοποιεί Έργο με τίτλο: «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑ - ΑΠ 7,8,9». Στο πλαίσιο του έργου αυτού, από τον Νοέμβριο του 2012 υλοποιείται η εκπαιδευτική δράση «Πρόγραμμα εξειδίκευσης αιρετών στελεχών και εργαζομένων του αναπηρικού κινήματος στον σχεδιασμό πολιτικής για θέματα αναπηρίας» (Υποέργο 1 Δράση 2) συνολικής διάρκειας 50 ωρών. Θα λειτουργήσουν συνολικά 30 τμήματα (5 τμήματα ανά θεματική ενότητα) σε διάφορες πόλεις της χώρας.

Οι έξι θεματικές ενότητες της εξειδίκευσης είναι:

1. Προσβασιμότητα
2. Ηλεκτρονική προσβασιμότητα
3. Απασχόληση
4. Εκπαίδευση
5. Υγεία – Πρόνοια
6. Τοπικά σχέδια δράσης για την αναπηρία

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Επιμέλεια - Επεξεργασία:

Ανθή Χατζηπέτρου

Αρχισυνταξία:

Τάνια Κατσάνη

Έκδοση:

Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία

Κεντρικά Γραφεία:

Ελ. Βενιζέλου 236, Τ.Κ. 163 41, Ηλιούπολη

T: (+30) 210 9949837

e-mail: esaea@otenet.gr

<http://www.esaea.gr>

Σχεδιασμός - Παραγωγή:

Team Work Communication LTD

Λ. Συγγρού 229, Τ.Κ. 171 21, Ν. Σμύρνη

T: (+30) 210 3303556-7

e-mail: info@twc.gr

<http://www.twc.gr>

Το παρόν newsletter εστιάζει στην προσβασιμότητα, που είναι μία από τις έξι θεματικές ενότητες στην οποία θα εκπαιδευτούν τα στελέχη και οι εργαζόμενοι του αναπηρικού κινήματος.

Ορίζοντας την έννοια της Προσβασιμότητας¹

Με τον όρο «προσβασιμότητα» νοείται το χαρακτηριστικό του περιβάλλοντος, που επιτρέπει σε όλα τα άτομα - χωρίς διακρίσεις φύλου, ηλικίας και λοιπών χαρακτηριστικών (σωματική διάπλαση, δύναμη, αντίληψη, εθνικότητα κ.λπ.) - να έχουν πρόσβαση σε αυτό, δηλαδή να μπορούν αυτόνομα, με ασφάλεια και με άνεση να προσεγγίσουν και να χρησιμοποιήσουν τις υποδομές, αλλά και τις υπηρεσίες (συμβατικές και ηλεκτρονικές) και τα αγαθά που διατίθενται στο συγκεκριμένο περιβάλλον. Παράλληλα δε, εκτός από τη φυσική πρόσβαση, αναφέρεται και στη λειτουργικότητα, αλλά και στη δυνατότητα για επικοινωνία και πληροφόρηση, καθορίζει δε στην ουσία τον βαθμό αυτονομίας και ασφάλειας του ατόμου σε σχέση με το περιβάλλον (φυσικό, δομημένο ή/και ηλεκτρονικό). Αναφερόμαστε δηλαδή σε προσβάσιμες στο άτομο υποδομές, υπηρεσίες, εξοπλισμούς, αγαθά. Ο όρος «προσπελασιμότητα» είναι συναφής με τον όρο «προσβασιμότητα».

Αναγκαία προϋπόθεση είναι η εφαρμογή της προσβασιμότητας σε όλους τους τομείς (π.χ. περιβάλλοντος και πολεοδομικού σχεδιασμού, μεταφορών, υγείας και πρόνοιας, έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, παιδείας, εργασίας, ασφάλειας και υγιεινής κ.λπ.) και σε όλα τα επίπεδα (τοπικό, περιφερειακό, κεντρικό, ευρωπαϊκό, διεθνές) κατά τρόπο που να διασφαλίζεται:

- **Συνέχεια**, στη λογική της δημιουργίας αλυσίδων και δικτύων προσβάσιμων υποδομών/υπηρεσιών/αγαθών, με ταυτόχρονη ανάπτυξη συνεργιών και εφαρμογών σε όλους τους τομείς (κατοικία, εμπόριο/συναλλαγή, εκπαίδευση, αναψυχή, μεταφορές, τεχνολογία κ.λπ.), που θα εξασφαλίζουν την ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις ανθρώπινες δραστηριότητες, εξυπηρετώντας ταυτόχρονα κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις ανάγκες του συνόλου των πολιτών.

Η ανάπτυξη μεμονωμένων εφαρμογών οδηγεί αποδεδειγμένα σε απαξίωση των εφαρμογών αυτών και σε διαιώνιση των διακρίσεων και της περιθωριοποίησης. Για παράδειγμα ένα μεμονωμένο προσβάσιμο κτίριο, χωρίς προσβάσιμα πεζοδρόμια γύρω από αυτό και χωρίς προσβάσιμη συγκοινωνία από και προς αυτό, στην ουσία αποκλείει το άτομο με κινητική αναπηρία μέσα σε αυτό. Ένας μεμονωμένος προσβάσιμος



εμπορικός δρόμος χωρίς προσβάσιμα καταστήματα είναι επίσης παρέμβαση άνευ ουσίας. Από την άλλη πλευρά ένας ολοκληρωμένος σχεδιασμός ευρείας κλίμακας, που από την αρχή λαμβάνει υπόψη του τις ανάγκες όλων των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των πολιτών με αναπηρία, αφενός διευκολύνει τα άτομα με αναπηρία να συμμετέχουν ισότιμα στις κοινωνικές δραστηριότητες και αφετέρου αυξάνει το επίπεδο ποιότητας και ασφάλειας για όλους.

- **Συνέπεια**, στη λογική του καθημερινού ελέγχου, διασφάλισης/ περιφρούρησης και τακτικής συντήρησης των όποιων εφαρμογών, ώστε να εξασφαλίζεται απαραίτητα η αδιάκοπη και ασφαλή λειτουργία προσβάσιμων αλυσίδων και δικτύων. Βλάβη σε ένα κρίκο είναι εμφανές ότι απαξιώνει το συνολικό οικοδόμημα.

Για παράδειγμα η μη λειτουργία ενός ανελκυστήρα, που συνδέει τις αποβάθρες με το πεζοδρόμιο κάποιου πλήρως προσβάσιμου σταθμού, καθιστά αυτόματα αδύνατη την πρόσβαση ατόμων σε αναπηρικό αμαξίδιο στις αποβάθρες άρα καθιστά μη προσβάσιμο όλο τον σταθμό για τα άτομα αυτά.

¹ Αδημοσίευτο κείμενο ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΗΡΙΑ, ΧΡΙΣΤΟΦΗ ΜΑΡΙΛΥ, Τοπογράφος Μηχανικός, Εμπειρογνώμων Προσβασιμότητα



Ο ρόλος της προσβασιμότητας στην ισότιμη ένταξη των ατόμων με αναπηρία και την ποιότητα ζωής όλων των πολιτών

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, η αναπηρία είναι ένα σύνθετο και μεταβαλλόμενο φαινόμενο, που οφείλεται στην αλληλεπίδραση των προσωπικών χαρακτηριστικών ενός ατόμου και των χαρακτηριστικών του περιβάλλοντος στο οποίο το άτομο αυτό ζει. Αντίστοιχη άποψη εκφράζεται και στο Προοίμιο της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΟΗΕ, 2007).

Για να κατανοήσουμε τη σχέση της αναπηρίας με το περιβάλλον ας αναλογιστούμε ότι ένα άτομο με κάποιο σωματικό μειονέκτημα μπορεί να βιώνει την αναπηρία σε ένα περιβάλλον και όχι σε κάποιο άλλο, ανάλογα με το αν το περιβάλλον διαθέτει ή όχι εμπόδια αλλά και βοηθήματα ή/και μορφές ζωντανής βοήθειας και ενδιάμεσους. Για παράδειγμα, ένα άτομο με παραπληγία βιώνει συνθήκες κινητικής αναπηρίας σε ένα μη προσβάσιμο περιβάλλον (δηλαδή σε ένα περιβάλλον που ορθώνει εμπόδια) ή ακόμη και σε ένα προσβάσιμο περιβάλλον (π.χ. περιβάλλον που περιλαμβάνει

ράμπες, μεγάλου πλάτους πόρτες κ.λπ.) εφόσον το άτομο δεν διαθέτει αμαξίδιο (βοήθημα). Εάν όμως το περιβάλλον είναι προσβάσιμο και ένα αμαξίδιο είναι πάντα διαθέσιμο για χρήση, αυτό το άτομο δεν θα έχει κινητικούς περιορισμούς.

Αντίστοιχα, ένα κωφό άτομο βιώνει αναπηρία σε ένα περιβάλλον όπου κανείς δε γνωρίζει τη νοηματική γλώσσα ή/και δεν υπάρχει οπτική σήμανση (π.χ. φώτα ειδοποίησης, πινακίδες κ.λπ.). Αν αυτά προβλέπονται τότε το κωφό άτομο μπορεί να λειτουργήσει ισότιμα με κάθε άλλον, να αισθανθεί ασφαλές και να συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες.

Ένα τυφλό άτομο αισθάνεται αποκλεισμένο και «ανάπηρο» σε ένα περιβάλλον που βασίζεται στην οπτική πληροφόρηση. Αν αυτή όμως συμπληρωθεί με ηχητική/απτική και προβλεφθεί π.χ. ένας «οδηγός τυφλών» στο δάπεδο ή ένας συνοδός ή ένας σκύλος-οδηγός κ.λπ., το άτομο λειτουργεί τελείως διαφορετικά με ασφάλεια και αυτονομία σε μεγάλο βαθμό.

Τα άτομα, σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, είναι τα ίδια και εξακολουθούν πάντα να έχουν παραπληγία, να είναι κωφά ή τυφλά. Άρα αυτό που καθορίζει στα συγκεκριμένα παραδείγματα τη δυνατότητα κίνησης, ακοής και όρασης και συνεπώς συμμετοχής τους δεν είναι η αναπηρία αλλά ο σχεδιασμός του περιβάλλοντος και η πρόβλεψη ή μη των κατάλληλων βοηθημάτων ή/και μορφών ζωντανής βοήθειας και κατ' επέκταση η σύγχρονη οργάνωση της κοινωνίας.

Σήμερα, τα άτομα με αναπηρία είναι ακόμη δέσμια των εμποδίων που ορθώνει το περιβάλλον, και επιλέγουν τον τρόπο ζωής τους, τη διασκέδαση, την εκπαίδευση, τη διαμονή και εργασία τους με μόνο κριτήριο τη δυνατότητα πρόσβασης σε αυτά, όταν όλοι οι πολίτες μπορούν να επιλέξουν αξιοποιώντας δεκάδες άλλα κριτήρια: το κόστος, την εγγύτητα στον χώρο κατοικίας, το είδος διασκέδασης κ.λπ. Και βέβαια η προσβασιμότητα, μέχρι σήμερα, έχει ταυτιστεί με τα άτομα με αναπηρία, για τα οποία πράγματι αποτελεί την ικανή και αναγκαία συνθήκη αυτόνομης, ασφαλούς και αξιοπρεπούς διαβίωσης. Όμως στην πραγματικότητα η προσβασιμότητα αφορά στο σύνολο του πληθυσμού, δεδομένου ότι:

- η αναπηρία μπορεί να αγγίξει τον καθένα σε οποιοδήποτε στάδιο της ζωής του, μόνιμα ή προσωρινά, ως αποτέλεσμα ασθένειας ή ατυχήματος ή κακών συνθηκών διαβίωσης, συνθήκες δε παρόμοιες με αυτές που γεννά η αναπηρία βιώνουμε όλοι σε κάποια στάδια της ζωής μας,
- η αναπηρία είναι, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, άμεσα συνυφασμένη με το περιβάλλον. Άτομα «ανάπηρα» σε ένα περιβάλλον μπορεί να μην είναι «ανάπηρα» σε ένα άλλο περιβάλλον,
- δυσκολίες στην προσέγγιση και χρήση των υποδομών, υπηρεσιών και αγαθών ή την επικοινωνία αντιμετωπίζουν και άλλες πληθυσμιακές ομάδες, που αποτελούν σημαντικό ποσοστό του συνολικού πληθυσμού, τα «άτομα με μειωμένη κινητικότητα» ή/και «εμποδιζόμενα» άτομα εν γένει.



Η θέση του αναπηρικού κινήματος σε θέματα προσβασιμότητας

Το αναπηρικό κίνημα σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο διεκδικεί την ισότιμη πρόσβαση στην κοινωνική, πολιτική και οικονομική ζωή, η οποία δεν περιλαμβάνει μόνο τη φυσική πρόσβαση αλλά και την πρόσβαση σε εξοπλισμούς, υπηρεσίες, εγκαταστάσεις και οργανισμούς δημόσιας χρήσης, στο κόστος απόκτησης και λειτουργίας των οποίων όλοι οι πολίτες, με ή χωρίς αναπηρία, συμμετέχουν εξίσου.

Στην προσπάθεια αυτή, είναι ιδιαίτερα σημαντική η γνώση της γνώμης τόσο του ευρύτερου κοινού όσο και των ίδιων των ατόμων με αναπηρία για τη γενικότερη κατάσταση της προσβασιμότητας σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, η οποία συνήθως απεικονίζεται με επιτυχία σε σχετικά στατιστικά στοιχεία, κάποια εκ των οποίων παρατίθενται στη συνέχεια, καθώς και η γνώση των πολιτικών που προωθούν οι ίδιοι οι αναπηρικοί φορείς.

Σήμερα πλέον, τόσο η διεθνής όσο και η ευρωπαϊκή κοινότητα έχουν αντιληφθεί την κρισιμότητα της προσβασιμότητας των υποδομών και υπηρεσιών στα άτομα με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα γενικότερα. Στην προσπάθεια υποστήριξης της δε, δημιουργούν νέο θεσμικό πλαίσιο, αναπτύσσουν νέα πρότυπα και επανεξετάζουν τα ήδη υπάρχοντα με στόχο την ενσωμάτωσή της σε αυτά, προωθούν επίσης νέες στρατηγικές και πολιτικές.

Βασική προϋπόθεση, όμως, για την επιτυχία αυτών είναι η εμπλοκή του αναπηρικού κινήματος σε όλες τις φάσεις σχεδιασμού και υλοποίησης των παραπάνω εργαλείων (νομοθεσία, πρότυπα, στρατηγικές, πολιτικές κ.λπ.), θέση που αναδεικνύεται ιδιαίτερα στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΟΗΕ, 2007) σε δύο σημεία:

1. Προοίμιο, παρ. ξ «...θεωρώντας ότι τα άτομα με αναπηρίες θα πρέπει να έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν ενεργά στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων για πολιτικές και προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που τα αφορούν άμεσα»,
2. Άρθρο 4 Γενικές υποχρεώσεις «... 3. Κατά την ανάπτυξη και εφαρμογή της νομοθεσίας και των πολιτικών, για να εφαρμοστεί η παρούσα Σύμβαση και σε άλλες διαδικασίες λήψης αποφάσεων που αφορούν ζητήματα σχετικά με τα άτομα με αναπηρίες, τα Συμβαλλόμενα Κράτη θα συμβουλευούνται συνεχώς και θα εμπλέκουν ενεργά άτομα με αναπηρίες, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών με αναπηρίες, μέσω των αντιπροσωπευτικών οργανώσεών τους.»

Αντίστοιχη θέση αποτυπώνεται με σαφήνεια και στην Έκθεση της Ομάδας Εμπειρογνομόνων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, «2010: Μία Ευρώπη προσβάσιμη για όλους» (Οκτώβριος 2003), όπου αναφέρεται σαφώς ότι «...οι πολιτικές προσβασιμότητας μπορούν να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν μόνο με τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρίες και των Μ.Κ.Ο. που τα εκπροσωπούν».

Σε συνέχεια των παραπάνω είναι εμφανές ότι η συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία και των Φορέων τους στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των πολιτικών για την προσβασιμότητα είναι καθοριστικής σημασίας. Σε μια κοινωνία με το 12% περίπου των μελών της να διαθέτουν κάποια μορφή αναπηρία και με διαρκώς αυξανόμενο το ποσοστό των ηλικιωμένων μελών της, είναι επιτακτική η ανάγκη τα άτομα με αναπηρία να δίνουν καθημερινά το παρόν τους σε όλα τα κέντρα σχεδιασμού και λήψεως αποφάσεων.

Όχι μόνο για να εκφράζουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και να θέτουν προτεραιότητες προς αντιμετώπιση ή να προσφέρουν τεχνογνωσία, αλλά και για να σιγματίζουν με τη δυναμική παρουσία τους τα εμπόδια που ορθώνει η συμβατική οργάνωση της κοινωνίας στη συμμετοχή τους σε κοινωνικές δραστηριότητες, τόσο σε επίπεδο υποδομών όσο και νοοτροπίας, και να διεκδικούν με σθένος το αδιαφιλονίκητο δικαίωμά τους στην πρόσβαση σε υποδομές, υπηρεσίες και αγαθά.

Συνέντευξη Μαρίλυ Χριστοφή, Εκπαιδύτρια σε θέματα προσβασιμότητας στο τμήμα Αλεξανδρούπολης

Βιογραφικό: Μηχανικός, Εμπειρογνώμονας Προσβασιμότητας, Συνεργάτης ΕΣΑμεΑ. Ασχολείται με ζητήματα προσβασιμότητας από το 1985. Συμμετείχε στη σύνταξη των εθνικών προδιαγραφών «Σχεδιάζοντας για όλους» του Γραφείου Μελετών για ΑμεΑ του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ), τεχνικής νομοθεσίας για την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία στο δομημένο περιβάλλον και εργαλείων για την αξιολόγηση της προσβασιμότητας των δημοσίων υπηρεσιών. Project Manager της Οργανωτικής Επιτροπής ΑΘΗΝΑ 2004 για την προσβασιμότητα των αθλητικών Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Εγκαταστάσεων και της πόλης κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων (2001 - Νοέμβριος 2004).

Συμμετείχε και εξακολουθεί να συμμετάσχει σε ευρωπαϊκές και εθνικές Επιτροπές για την προσβασιμότητα του δομημένου περιβάλλοντος και των μεταφορών, συνεργάστηκε και συνεργάζεται με Υπουργεία, εθνικούς φορείς (Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία-ΕΣΑμεΑ, Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης - ΕΛΟΤ, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης κ.λπ.) και Πανεπιστήμια (Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πάντειο Πανεπιστήμιο Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης & Τοπικής Αυτοδιοίκησης κ.λπ.) για την ανάπτυξη και την υλοποίηση δράσεων σχετικά με την εφαρμογή της προσβασιμότητας, την κατάρτιση επαγγελματιών και την ευαισθητοποίηση σε θέματα προσβασιμότητας/ αναπηρίας, καθώς και την προώθηση της προσβασιμότητας σε εθνικό και τοπικό επίπεδο και την τυποποίηση.



Τι εφόδια πρέπει να διαθέτει ένας εκπαιδευτής ενηλίκων;

Ο εκπαιδευτής ενηλίκων βασίζεται ουσιαστικά στην εμπειρία και εξειδικευμένη τεχνογνωσία που διαθέτει σε κάποιο συγκεκριμένο τομέα. Ως εκ τούτου ιδιαίτερα σημαντική είναι η συνεχής ενημέρωσή του για τα πλέον επίκαιρα επιτεύγματα στον τομέα που δραστηριοποιείται.

Παράλληλα στα βασικά προσόντα ενός καλού εκπαιδευτή πρέπει να συγκαταλέγονται: η ικανότητά του για επικοινωνία και συνεργασία με τους υπόλοιπους συντελεστές του προγράμματος συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευόμενων, η δυνατότητα οργάνωσης του περιεχομένου των εκπαιδευτικών ενοτήτων ώστε να ανταποκρίνονται κατά το δυνατόν καλύτερα στις ανάγκες και προσδοκίες αυτών, ο σεβασμός και το ομαδικό πνεύμα και η δυνατότητα προώθησης αυτών μεταξύ των εκπαιδευόμενων, η ικανότητα χρήσης κατάλληλων και σύγχρονων εκπαιδευτικών τεχνικών και μέσων ώστε να διατηρήσει το ενδιαφέρον τους, η ικανότητα αυτοαξιολόγησης για συνεχή βελτίωση των γνώσεων και ικανοτήτων του κ.λπ.

Ποιο είναι το έργο του εκπαιδευτή ενηλίκων;

Το έργο του εκπαιδευτή ενηλίκων δεν περιορίζεται στην απλή μετάδοση της γνώσης, καθώς, παρά την εμπειρία του, δεν μπορεί να θεωρείται ως αυθεντία. Ουσιαστικά πρέπει να λειτουργεί ως καταλύτης, εμπυχωτής και σύμβουλος κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Οι πρακτικές που χρησιμοποιεί πρέπει να στοχεύουν στην ενεργό συμμετοχή των εκπαιδευόμενων και την εξατομικευμένη μάθησή τους, στην παροχή πηγών πληροφόρησης στους εκπαιδευόμενους, αξιοποιώντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις ικανότητες τους και εμπλέκοντάς τους στην όλη διαδικασία ώστε να προαχθεί η ενδυνάμωσή τους. Η θέση του εκπαιδευτή ενηλίκων είναι δίπλα στον εκπαιδευόμενο στην προσπάθειά του να διευρύνει τους γνωστικούς του ορίζοντες, σε αντίθεση με την εκπαίδευση ανηλίκων όπου ο εκπαιδευτής συνήθως είναι το ισχυρό στοιχείο, το πρότυπο, αυτός που κατέχει τη γνώση.

Με ποιο τρόπο ο εκπαιδευτής συμβάλει «στην έκφραση και στην ενεργή συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία και να εξειδικεύσει τα αιρετά στελέχη του αναπηρικού κινήματος και το προσωπικό που εργάζεται στα σωματεία ατόμων με αναπηρία στο σχεδιασμό πολιτικής σε θέματα αναπηρίας», όπως είναι και ο σκοπός του προγράμματος;

Παρέχοντας την πλέον επίκαιρη ενημέρωση σε τομείς σχετικούς με την αναπηρία και εξειδικευμένα θέματα που σχετίζονται με αυτή (νομοθεσία, προσβασιμότητα, καλές πρακτικές από τη διεθνή επικαιρότητα κ.λπ.) ή παράλληλα σε τομείς που μπορούν να βοηθήσουν στην οργάνωση και διαχείριση των διεκδικητικών/καιδιοικητικών δράσεων αυτών (οργάνωση εκστρατειών ενημέρωσης, ανάπτυξη σχεδίων δράσης κ.λπ.), φέρνοντας σε επαφή τους εκπαιδευόμενους με πηγές (φορείς, ιστοσελίδες, βιβλιογραφία κ.λπ.) που μπορούν να υποστηρίξουν το έργο τους.

Τι εκπαιδευτικές τεχνικές χρησιμοποιείτε;

Με δεδομένο ότι η κλασική μορφή της από καθ'έδρας διάλεξης είναι η πλέον ακατάλληλη τεχνική εκπαίδευσης ενηλίκων, λόγω του ότι αποκλείει τη συμμετοχική δραστηριοποίηση αυτών και οδηγεί σε πλήξη το ακροατήριο, επικεντρώνομαι στη χρήση της τεχνολογίας που συνήθως προσελκύει το ενδιαφέρον των εκπαιδευόμενων. Οι βασικές έννοιες και τα θεωρητικά νοήματα παρουσιάζονται με τη βοήθεια παρουσιάσεων σε Η/Υ με συνδυασμένη χρήση κειμένου και εικόνας και την παρεμβολή

μικρών videos σχετικών με το θέμα, που λειτουργούν ως αφορμή για συζήτηση και συμμετοχή των εκπαιδευόμενων στη μαθησιακή διαδικασία.

Οι εκπαιδευόμενοι παροτρύνονται να παρουσιάσουν τις προσωπικές τους εμπειρίες και τον τρόπο λειτουργίας της τοπικής κοινωνίας, να αναγνωρίσουν τις ελλείψεις/εμπόδια που συναντούν κατά τη λειτουργία των οργανώσεών τους σχετικά με τη διεκδίκηση της προσβασιμότητας, να ανταλλάξουν μεθοδεύσεις που ακολούθησαν και τους οδήγησαν σε επιτυχή έκβαση. Παρουσιάζονται καλές πρακτικές και επιτυχημένοι τρόποι οργάνωσης και παρέμβασης σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο με στόχο οι εκπαιδευόμενοι να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους σχετικά με τους τρόπους δράσης. Χρησιμοποιούνται συγκεκριμένα παραδείγματα περιπτώσεων, στα οποία οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να αντιδράσουν για να ελεγχθεί ο βαθμός κατανόησης των εννοιών και θεωρητικών νοημάτων που έχουν παρουσιασθεί.

Τονίζεται το γεγονός ότι και ο εκπαιδευτής περιμένει να «μάθει» από τη διαδικασία και απλά στοχεύει στο να συντονίσει μια κοινή προσπάθεια που αποβλέπει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων.

Πώς θα περιγράφατε την ατμόσφαιρα στην τάξη;

Με τον παραπάνω τρόπο σύντομα οι εκπαιδευόμενοι εξοικειώνονται μεταξύ τους και με τον εκπαιδευτή, τον οποίο αντιλαμβάνονται ως συνεργάτη και φίλο, συμμετέχουν ελεύθερα, επιδιώκουν να μοιραστούν εμπειρίες, να αξιολογήσουν και αξιολογηθούν με στόχο την επόμενη φορά να λειτουργήσουν αποτελεσματικότερα. Αναπτύσσονται σχέσεις αμοιβαίου σεβασμού, διάθεση συνεργασίας και αλληλοϋποστήριξης, αναγνωρίζεται το γεγονός ότι ο εκπαιδευτής είναι ταυτόχρονα και εκπαιδευόμενος και αναπτύσσεται το αίσθημα δικτύωσης που μπορεί να προσφέρει αλληλοϋποστήριξη σε θέματα σχετιζόμενα με το εκπαιδευτικό αντικείμενο.

Ποιες οι εμπειρίες-οφέλη του εκπαιδευτή από την εκπαιδευτική διαδικασία;

Ο εκπαιδευτής εμπλουτίζει τις γνώσεις του πάνω στο θεματικό αντικείμενό του μέσα από τις εμπειρίες των εκπαιδευόμενων, βελτιώνει τις εκπαιδευτικές ικανότητές του στην προσπάθεια προσαρμογής της διαδικασίας στις ανάγκες της ομάδας και εισπράττει την ικανοποίηση της ενδυνάμωσης των γνώσεων και των δεξιοτήτων των εκπαιδευόμενων και της τόνωσης του ηθικού τους στη διεκδικητική πορεία τους.

Εμπειρίες εκπαιδευομένων



«Ονομάζομαι Πέννη Μαμαλιά και είμαι Οργανωτική Γραμματέας του Νομαρχιακού Συλλόγου ΑμεΑ Καβάλας. Αποφασίσαμε μαζί με τον Πρόεδρο του Νομαρχιακού Συλλόγου Ατόμων με Αναπηρία Καβάλας Μάκη Κρεμμύδα να συμμετάσχουμε στο σεμινάριο για την προσβασιμότητα των ΑμεΑ που διοργάνωσε η ΕΣΑμεΑ. Από την πρώτη στιγμή αισθανθήκαμε πολύ οικεία με τους υπόλοιπους εκπαιδευόμενους που προέρχονταν και από άλλους συλλόγους όμορων Νομών και συμμετείχαν στο εν λόγω εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Η εκπαιδύτρια κυρία Χριστοφή Μαρίλυ, ένας υπέροχος άνθρωπος με κατανοητό λόγο, μας πληροφόρησε για όλους τους νόμους που υπάρχουν στην ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, για τον νέο οικοδομικό κανονισμό σε σχέση με την προσβασιμότητα και την αναπηρία. Ήταν πολύ σημαντική η ανταλλαγή απόψεων και η παρουσίαση εμπειριών μεταξύ των ατόμων που συμμετείχαν και ενημερωθήκαμε για τόσα πράγματα επάνω στα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία που μας προκάλεσε ενθουσιασμό. Η γνώση που πήραμε ήταν μοναδική και εμπλούτισε τις ήδη υπάρχουσες γνώσεις μας με επιπλέον ουσιαστικές και τεχνικά τεκμηριωμένες προτάσεις για την προσβασιμότητα των ΑμεΑ.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την ΕΣΑμεΑ για την πρωτοβουλία διοργάνωσης ενός τόσο χρήσιμου σεμιναρίου όπως και την κυρία Χριστοφή Μαρίλυ, η οποία μοιράστηκε μαζί μας τις πολύτιμες και τεκμηριωμένες γνώσεις της. Ευελπιστούμε να έχουμε τη χαρά να παρακολουθήσουμε ξανά παρόμοια σεμινάρια σαν αυτό που πραγματοποιήθηκε στον Νομό Αλεξανδρούπολης».



“Το παρόν συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους στο πλαίσιο της πράξης «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑ – Α.Π. 7, Α.Π.8, Α.Π.9» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση».”